

Ýalñyşsaň bolmaýar täzeden başlap

Category: Goşgular, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Ýalñyşsaň bolmaýar täzeden başlap ÝALÑYŞSAŇ BOLMAÝAR TÄZEDEN BAŞLAP

Dünýä indi bir kiçijek çagajyk,
Şeýle bir eýjejik, akja bägejik.
Jäk-jäk edip aglaýardy ol çasly,
Bu dünýä gelenne gynanýar misli.
Salym bermän kesdiler oň göbegin,
Ilkinji tyg, galdyrmanka gabagyn,
Degdi ol çaganyň näzik bedenne,
Göbeginiň gany damypdy şohda,
Ene gujagy deý ýyljak topraga,
Oňa ata watan boljak topraga.
Soňra ony gunnadylar gundaga
Imrinmesin diýip ýaman endige.
Mäkämläp daňdylar soň gundagbagy,
Çaga özün erkin duýaýjak çagy,
Erkini ýitirdi ilkinji ýola,
Şonda has hem çasly aglady bala.
Soňra aglan boldy gelse emesi,
Ak göwsünden pæk süýt berdi enesi,
Mähre dolup gujagynda ejäniň.
Tapawudyn bilmän gündiz-gijäniň,
Ene çirim etmän daňyn atyrdy,
Şeydip ony bir ýaşyna ýetirdi.
Dar göründi oňa ene gujagy,
Ol höwür edinip dürli jäjegi,
Örüsín giňeldip ol ýuwaş-ýuwaş,
Diýenin etmeseň, bolup ýarym-ýaş,
Her sapar öz diýenini gögertdi,
Enäň aladasы ýene-de artdy.

Indi ýörjen-ýörjen bolupdy çaga,
Ümdüzine gidýär, sola hem saga.
Käte büdüreýär, käte ýykylýar,
Käte gyzgyn çäýnege-de topulýar.
Enesi saklaýar: – wah, balam, biş-biş,
Bir ýanmasa çaga üme düşmezmiş.
Şeydip ulalýardy, diýeni bitip...
Çaga ýigit çykdy, aý-günler ötüp.
Ýigidiň dilegi ýerde gowuşdy,
0ň arzuw hyály asmana uçdy.
Ol bu gün ýetipdi kämillik ýasa,
Onuň juwan kalby gelýärdi joşa.
Gujur-gaýratynyň möwç urýan çagy,
Töweregni gurşan bakjany, bagy,
Aýlanyp çykmakdy onuň hyály,
Kellede aýlanan jahyllık ýeli,
Ony dek oturt man çagyryp durdy,
Ýigit gözün ýumup, baglyga girdi.
Uludan dem alyp açanda gözün,
Töweregne garap dürsedi özün.
Bu ne owadanlyk, bu ne ajaplyk,
Adamlar seýil edýär, adamlar köplük
Seniň bilen hiç haýsynyň işi ýok,
Aýal, oğlan-uşak, garry-ýaşy ýok,
Her kim öz işine bolup ýör gümra,
Ýigit oýa batdy: «tapmaly hemra.
Häzir bolsa ol erkindi, azatdy,
Bagyň jümmüşine ol ädim ätdi.
Töwerek gözellik, güller bar ajap,
Ir-iýmiş bişipdir, suwlary süýjäp.
Dürli-dürli baglar daş töweregiň,
Arçamy, derekmi? Saýla geregiň.
Garaz, gezi köpeltmäýin men artyk,
Ýigit jeňnellige barýardy ýortup.
Ýigit hemrasyny gözläp barýardy,
Her bagda gözeliň keşbin görýärdi.
Şahalar ýigide bersede päsgel,

Ýigit ýöräp barýar, durarlykly däl.
Gözüň görnejine sygýan giňişlik,
Ýakyn görünsede elýetmez daşlyk,
Ýigide gol bulap çagyryp durdy,
Ýigit umyt bilen gidip barýardy.
“Men hemramy taparyn, taparyn hökman,
Bu zalyň jeňneliň zulumna bakman.
Ýöne jeňnel öz hökmüni ýöredýär,
Her ädimde bir kynçylyk döredýär.
Gitdikçe jeňnelde goýaldy duman,
Bu näme boldugy, Taňrym, eý aman.
Birdenem ýel turup gopdy harasat,
Töwerek garaldy, gapyşdy bar zat.
Ähli zatlar düýşde bolýan ýalydy,
Bu harasat jahyllıgyň ýelidi.
Ol bat berip öz güýjüne-gujurnä,
Howlukdy hyálynyň çagyrýan ýerne.
Päsgel berýän şahalary omurup,
Otlary basylap ýykyp ýumuryp,
Bilmedi ol ýadamany, armany,
Arzuw edip ýagşy döwran sürmäni,
Ýigit ümdüzüne gidip barýardy,
Oňa häzir ýaşlyk hyjuw berýärdi.
Ýigidiň ýüregi arzuwdan doly,
Bar maksady hasyl bolaýjak ýaly.
Gidip barýar öňe tutup döşünü,
Görmeýän deý, töweregni-daşyny.
Töwerekde bolsa ýodalar bardy,
Olar uly ýola alyp barýardy.
Adamlaň köpüsi şol ýollar bilen,
Özlerniň bagtynyň üstünden gelen.
Çünki ol ýol hakykatyň ýoludy,
Tämizdi, tekizdi, aýna ýalydy.
Ata-babalarmyz ony döreden,
Gollarmyzdan tutup ondan ýöreden,
Ata-babamzyň pähim-paýhasy,
Hemde duýgularyň çagyrýan sesi.

Emma ol ýigitde özge bir duýgy
Höküm sürýär, ol hem gözi kör söýgi.
Ýigit görmeýärdi, ýoly-ýodany,
Köre-körlük bilen bozup kadany,
Jeňneligiň jümmüşine siňyärdi,
Tokaý bolsa, ýylgyrýardy, dymýardy.
Ýöne ol dymışlyk uzaga çekmän,
Jeňnel öz oýunun görkezer hökman....
Şeýdip jeňnellige siňip barşyna,
Çykyp bir kiçiräk depäň gerşine,
Sägindi-de öne nazaryn dikdi,
Töwerek daşyna göz aýlap çykdy.
Töwerek jeňnellik, ýokdy ýol-ýoda,
Ýigit azaşanny duýup şol bada,
Ýüregi gowsunyp yzyna bakdy,
Ýöne arman, indi yza ýol ýokdy.
Ýigit ýolun dowam etdi howlukman,
Indi ol salgymlaň yzyndan gitmän,
Her ädimni pikirlenip basýardy,
Töwerek daşyna gulak asýardy.
Bir ses geldi gulagyna şildiräp,
Ses gelen tarapa çalt-çaltdan ýöräp,
Ýolun dowam etdi ses gelen taýa,
Ol gama batypdy, çümüpdi oýa.
“Şeýdip galarmykam men baky ýalňyz,
Arzuw hyýallarym indi hany siz?
Diňe kölegesi ýoldaşdy oňa,
Kä yzyna düşüp, kä geçip öne,
Kä-de gapdalyndan ýöräp barýardy,
Ýorese ýoreýär, dursa durýardy.
Şeýdip ýalňyzlykda ýorelen ýollar,
Dowam etdi ýene gör näçe ýyllar.
Bilden kuwwat gaçyp, gövre agralyp,
Kölegede orak deýin egreliп,
Gapdalyndan sesiz üýnsiz ýoredi,
Ýürekde-de birahatlyk döredi.
Ol sojap dem aldy, nätsin biçäre,

Ol hazır mätäçdi Ene naçara.
Gözleri nemlendi, gözýaşlar akdy,
Ynsan ejizledi, ol aşak bakdy.
Gözýaşlar syrygyp topraga damdy,
Bu ajy gözýaşlar gaýgydy-gamdy.
Halys ýadawlykdan aşak oturyp,
Ýyljajyk topraga başyn ýetirip,
Bar zady unudyp ol uka gitdi,
Düýşler ummanyna özünü atdy.
Düýşünde bir güzel dünýäni gördü,
Ol ýerde periler gezişip ýördi.
Olar bir birinden has güzel ajap,
Ýigit utanmady, etmedi ejap,
Batly gadam urdy olara sary,
0ň erkin alypdy perileň biri.
Ol oňa ýüzlenip diýdi çalaja,
-Seniň bilen döwran sürsem bileje.
Meniň bu dünýäde galmař armanym,
Bu hassa janyma sensiň dermanyam.
Peri jogap berdi sözläp çalaja,
- Eý, ak saçly, aksakal, betbagt goja,
Sen özüni entek ýigit saýýarmyň?
Sen garrapsyň, özüň beri duýýarmyň.
Maňa söz aýdardan galapsyň gjä....
Howpugyp gözünü açanda goja,
Öňünde bir garaň duranyn gördü,
Gara geýimlidi, uzyndan hordy.
Ýüzünü örtüpdir, gara perdeli,
Bir eli boş, aňňaly beýleki eli.
Goja oň ýüzüne bakyp naýynjar,
Sorady: -Eý, ajal, näce wagtym bar?
- Goja seň möwrütiň bireýýäm geldi,
Ömrüň puç geçirdiň, besdir çen boldy.
Ezraýyl gojanyň gaşynda durup,
Aňňaldy elini biraz galdyryp,
Gara perdesini ýüzünden syrdy,
Goja onuň otly gözlerin gördü.

Endamy syzlady, agyra-yza,
Ol iki eplenip, çökdü-de dyza,
Çägesöw topraga özünü oklap,
Iki eli bilen dyzyn gujaklap,
Kellesini olaň üstünde goýdy,
Şol wagt az salym ynjalyk duýdy.
Ezelden guýulan ynsan ganyna,
Howp abansa bir ynsanyň janyna,
Şeýle keşbe girip, aýtsam dogrusyn,
Küýsärmışın enesiniň göwresin.
Goja bir hyrkyldap gözlerin ýumdy,
Ol bakyáa gitdi, ömürlik dymdy.
Şol pursat adamlar daşyna üýşdi,
Boljak iş bolupdy, wah, indi giçdi.
Adamlar däbine-dessura görä,
Jesedi tabşyrdy bu gara ýere,
Bir wagt topraga öwrülen Ene,
Perzendin gujagna duwlady ýene.
Jeňnel önküsü deý çalýar öz sazyn,
Başga adamlara çekdirip näzin,
Jeňneliň özünden öz göwni hoşdy,
Bu jeňneliň ady-pany durmuşdy.
ÖMRÜŇ BOŞ GEÇİRME, DÜNYEDE DÜŞLÄP,
ÝALÑYŞSAŇ BOLMAÝAR TÄZEDEN BAŞLAP.

Azat NURGELDIÝEW. Goşgular